

Kitap Gölgesi

'Kitabın Adı'nda özlenen Türkiye var'

Necati Tosuner son yıllarda çocuklar ve gençler için de yazıyor. Tosuner'in "**Keleş Osman**", "Arda'nın Derdi Ne?", "Dur Bakalım Petek", "Dayım Balon Olmuş" kitaplarından sonra, yeni romanı "**Kitabın Adı**" **Günişiği Kitaplığı** tarafından yayımlandı. **Necati Tosuner**'le bu kitabı üzerine Kadir İncesu söyleşti.

□ MAVİSEL YENER

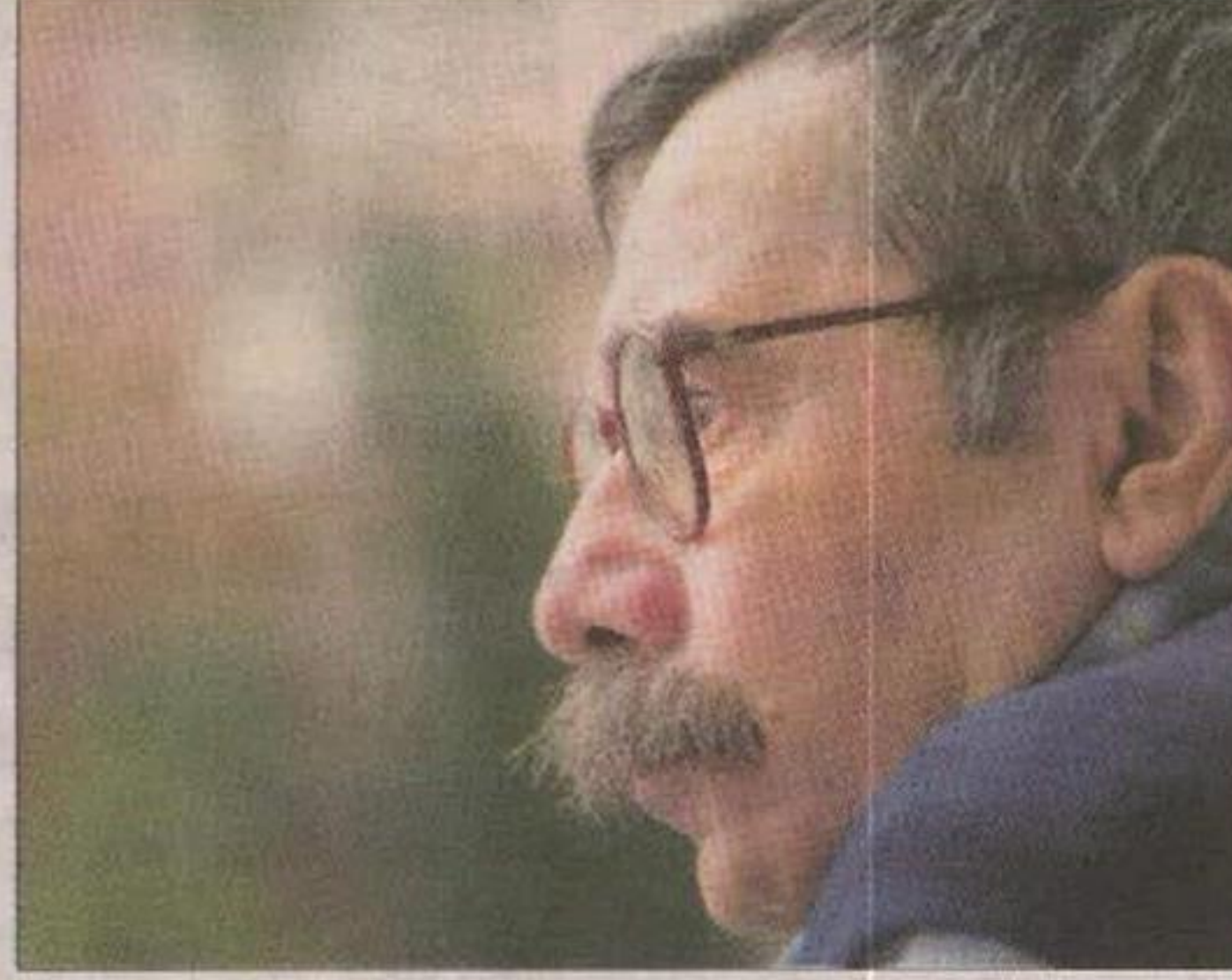
"**K**itabın Adı'nda gençliğe henüz adım atmış, hayal dünyası varsıl bir çocuk olan Caner'le tanışıyoruz. Caner'in dedesi, öğretmen Leman Hanım, Cahit Amca, kitabın önemli karakterlerinden. Caner'in düşlerine, çevresindeki herkes ortak. Sıcacık bir mahalledeki yaşama tanık olmanın yanı sıra bir çocuğun büyüme çabasını, telâsını ve sevincini anlatan bu romanın sonunda bir de sürprizle karşılaşacağız! Kitap Gölgesi, **Necati Tosuner**'le Kadir İncesu'yu ağrılıyor, onların sözcükleri sayfamızı çiçekliyor.

- Yetişkinler, çocuklar ve gençler için yazdığınız kitaplarda yaşamınızdan izler de var çoğunlukla. Örneğin, "**Kitabın Adı**"nda yer alan Öğretmen Leman Hanım, kahramanımız Caner'in reklamcı babası, kaptan olmak isteyen Cahit Amca, işitme sorunu yaşayan anneanne, dedenin dinlediği "Söyleme Bilmesinler" adlı şarkı... İlk anda aklıma gelenler... **Necati Tosuner**'in en önemli yazın kaynağı kendisi diyebilir miyiz?

- "**Kitabın Adı**"nda yazarın kendisinden, çevresinden, birçok edinilmiş konu yer alıyor. Söylediklerin doğru. Yazarlık benim gözümde hep iki türlü görünür. Bir; bir şey yazarsın -Mehmet Seyda'nın bir öyküsü vardır, adı "Dur Ben Bunu Yazayım"da- sanki onun gibi yazarsın. İşe yarayacağına inanırsın. İşe yaramasa da o öykü yazılmış olur, ona yarar. Daha çok, yaşanılmış, yaşanılmışa yakın, olay ya da olayları anlatmak için yazılır. Bir de böyle bir ilmeğin ucundan çeker gibi kısacık bir şey gelir kendini yazdırır. O kısacık yoldan, o ilmeği yakalayarak bir sürü şey çekersin. İlmeği çektikçe başka şeyler gelir, kendini götürür yazdığını yere... Bu tür öyküler kısa olur. Başlanırken düşünülen son değişmiş olur. Enseye tokat atıp kaçmaya benzetirim. Ben yazarlığa, hep kendimle ilgili şeyleri, özellikle yazma amacıyla da başladığım, ilk yazarlık dönemlerinde de hep kendini anlatıyor nitelemesinin biraz da "boş ver yaaa" anlamında söylenildiğine çok sıkça tanık olduğum için -çünkü o günlerde Türkiye'de geçerli sayılan toplumcu edebiyat yaklaşımına uygun görülmezdi- kendini anlatıyor, benmerkezci -egoist demediler gerçi- egosantrik dediler. Kendimle ilgili çok şey yazmaya alıştım.

- "**Dayım Balon Olmuş**" adlı kitapta ağabeyi adlı bir öykü var örneğin...

- Evet. O 1969'da yayımlanan "Çıkmazda"da... Acaba ben öyküdeki gibi bir şey yaşadım mı?

Nereden belli? Eğer ben kendimi anlatıyorsam... Odun hızarında sırtını kesen adam mıyım ben? Ama onu öyle anlattım ki sanki Necati'nin başından geçmiş gibi... Şimdi kurguya daha çok önem veriliyor. Gençliğimde, hatta çocukluk dönemi kitaplarında "hakiki hayat hikâyesi"

diye bir övgü nitelemesi olarak kitabın üstüne koyarlardı. Gerçekten yaşanılmışsa sanki daha değerli... Ama yazar onu yaşamış gibi yazar. Haa yaşadığı şeyleri de yazar. Yaşamadığı şeyleri anlatırken, yaşadığı bazı şeyler gelir orada yer alır. "**Kitabın Adı**" çocuk romanında demin saydığım bazı unsurların yer aldığı gibi. O kitapta Necati anlatılmıyor.

- Kitapta "başkaları" vurgusu da öne çıkıyor. Sizin yaşamınızı "başkaları" ne kadar etkiledi?

- Çok. Başkaları bizim toplumumuzda gereğinden fazla önem taşıyan, mahalle baskısı denilen şeydir. Çocuklara getirilen sınırlamalarda hep "Onu yapma başkası şunu der, bunu der" denir. Toplumsal bir varlık olarak toplumun içinde birey olmak, başkalarının ne diyeceğine kendince çözümler bulmakla olur. Belki çocuk kitabı olduğu için "başkaları" yansımına çok rastlıyoruz. Sosyal olarak, bizim yaşadığımız günlerde de başkaları ağırlık kazanıyor. Bir yerde kendini denetlemek veya ona karşı koymak gerekiyor.

- Hemen hemen bütün kitaplarınızı okuyan birisi olarak, yazdıklarınızla hayatı "ti"ye aldığınızı düşünüyor. Yazdıklarınızda çokça hüznün var. Ama mizah da var.

- Sulhi Dölek derdi ki "Necati sen gizli mizahçısın!" Şu gerçek ki ben yıllarca kambur öyküleri yazdım. O öykülerden biri ötekine hiç benzemez. Böyle bir özen gösterdim. Bu yüzden "Ne yapalım kambursan kambursun" şeklinde bir tepki almadım. Ama öyle bir alaysama niye var, ille bir neden mi bulmalıyım? İlle de bir neden yakıştıracaksam, şunu diyeyim: Çevreden, başkalarından gelecek istemediğim bir şeye bir savunma biçimi olarak... Kendiyle dalga geçemeyen bir adamın, başkalarıyla dalga geçmeye hakkı olabilir mi? Bence olamaz. Her şeyi Necati'ye bağlayınca o da Necati'nin fizik durumuna bağlamaya geliyor. Bu

da artık 70 yaşımı da geçtim, biraz fazla oluyor. Bir roman yazmıştım yetişkinler için çocuk kahramanlar vardı. Çocuk yuvasındaki 5-6 yaşlarındaki kız ve erkek çocuklar. Kum havuzunda oynarlarken erkek çocuk kıza "Sen kızsın" diyor. Beş yaşındaki çocuğa babası öğretmiş. Kız da onu ittiği gibi kum havuzuna oturtuyor. "Ben kıyım ama senden büyüküm" diyor. Yazarın zekâ düzeyi desen al başına belayı. Necati kendini zeki buluyor şeylerine varacak. Ama buluşlar zekilik gerektirir.

- "**Dur Bakalım Petek**'teki kahramanlarımız yöneticinin olumsuz tavrına karşı bir şey yapmalı. Burak sessiz kalır. Petek ise kimseye danışmadan planını uygulamaya koyar. Babası da Burak'a "Arkadaşın daha baskın çıktı" der. Kız kahramanlarınızın, erkek kahramanlara göre biraz daha baskın olduğunu söyleyebilir miyiz?

- Evet. İyi bir şey mi? İyi bir şey... "**Keleş Osman**"ı yazarken böyle aşırı bir bilinç gerek yoktu. 1975'in Türkiye'sinde... Ama "Arda'nın Derdi Ne", "Dur Bakalım Petek" ve "**Kitabın Adı**"nı son on yıl içinde yazdım. Burada anlatılan çocuklar ve aile yapılarında, özlenen Türkiye'nin aile yapısı, ailesi, yaşam çevresi, çocukları, çocukların yaşam biçimleri, özlenen Türkiye'nin havası, suyu var. Yitirilen Türkiye'nin... Demek ki o yüzden Arda, Burak, Petek, Aygül, Caner, Ece... Bu çocuklar Batı'da bir semte paraşütle indirilse, o yaşlardaki çocuklardan hiç bir farkı olmadan oraya hemen uyum sağlar. Özlenen budur.

- Kitaplarınızı çocuklar ve gençlerin beğenerek okunmasının en önemli nedeni, anlattıklarınızın sahici ve yaşamın içinden olması mı?

- İnanıncı olması. Yazar, sahi bir şey anlatmasa da onu sahiymiş gibi anlatır.

- "**Kitabın Adı**"nda bir martı ve kargayla ilgili de bir bölüm var. Bu bölüm yabancı gelmedi bana...

- Bunu son romanımda yazmıştım. Martıyla karga kıyaslandığında beğenmediğimiz karganın zeki bir yaratık, güzelim martının da aslında kuş kafalı dediğimiz geri zekâli bir yaratık olduğu çıkıyor ortaya. Martının bütün o güzelliğini, inceliğini bir yana bırak. Bir de "Bu karga ne budala" diye de çocuğa öğretmeye başladığımız için tam tersinin doğru olduğu görülüyor. Bu kitapta da yer verdim. Çocuk kitabının içinde çocuğa aktarılacak istenen bir gözlem olarak yer aldı. Beklenen şu; çocuk desin ki: "Vay be demek martıyla karga arasında böyle bir fark var." Bir metre önünde ekme duruyor, yerde yağmur suyu birikmiş. Karga kuru ekmeği suyun içine bıraktı. Yumuşayınca yedi. Martı, karganın yaptığını yapamıyor. O zekâ düzeyinde değil. O zaman güzellik beyinle ilgili demek ki...

- Kitabın adı niçin "**Kitabın Adı**"?

- Caner'in zeki bir çocuk olmasından dolayı. Caner'in yazacağı kitabın adının kolayca bulunacak bir ad olmaması gerekir. Diyelim "Dedemle Mutlu Günler" de bir kitap adı için güzel. Ama Caner'in yazacağı kitaba "**Kitabın Adı**" daha çok yakışıyor. ■